Venit aſſur ex montib⁹ ab aq̄lo
ne in multitudīe fortitudinis ſue
cui⁹ multitudo obturauit torrētes
ꝛ equi eoꝝ cooperuerūt valles. Di
xit ſe incenſuꝝ fines meos ꝛ iuue
nes meos occiſuꝝ gladio. Infan
tes meos dare in predā ꝛ vͥgines
in captiuitatē. Dn̄s aūt ōmipotēs
nocuit eū ꝛ tradidit eū in man⁹
femine ꝛ ↄfudit eū. Nō em̄ cecidit
potens eoꝝ a iuuenibus. nec filij
tytan percuſſerūt euꝫ. Nec excelſi gi
gantes impoſuerūt ſe illi. ſꝫ iudith
filia merari i ſpetie fatiei ſue diſſol
uit euꝫ. Exuit em̄ ſe veſtimenta vi
duitatis et induit ſe veſtimēta le
ticie i exultatōe filioꝝ iſrł. Vnxit
fatiē ſuaꝫ vngento colligauit cin
cinnos ſuos mitra ad decipiendū
illū. Sandalia eius rapuerūt ocu
los ei⁹. pulchritudo ei⁹ captiuaꝫ
fecit aīaꝫ ei⁹. amputauit pugio
ne ceruicē eius. Horruerūt pſe cō
ſtantiā ei⁹ ꝛ medi audatiā eius.
Tūc vlulauerūt caſtra aſſyrioꝝ
qn̄ apparuerūt humiles mei: are
ſcentes in ſiti. Filij puellaꝝ ↄpun
xerūt eos et ſicut pueros fugiētes
occiderunt eos: pierunt in ṗlio a
fatie dn̄i di mei. ymnū cantemus
dn̄o. ymnū nouū cantem⁹ deo no
ſtro. Adonai dn̄e magn⁹ es tu et
p̄clarus in vͥtute ꝛ quē ſupare ne
mo pōt. Tibi ſeruiat oīs creatura
tua. q̄ dixiſti et facta ſunt. miſiſti
ſpm̄ tuū ꝛ creata ſūt ꝛ nō eſt qui
reſiſtat voci tue. Mōtes a funda
mentis mouebūtur cū aquis. pe
tre ſicut cerā liqueſcēt an̄ fatiē tuā
Qui aūt timēt te magni erūt apud
te p omīa. Ve genti inſurgēti ſup
gen⁹ meū. Dn̄s em̄ oipotens vin

dicabit in eis in die iudicij viſita
bit illos. Dabit eī ignē ꝛ vermes
in carnes eoꝝ ut vrant̄ ꝛ ſentiāt
vſqꝫ in ſempitnū. Et factū eſt poſt
hec oīs pplus poſt victoriā venit
i ihrlm adorarē dn̄m ꝛ mox ut pu
rificati ſūt obtulerunt omēs holo
cauſta et vota et repromiſſiones
ſuas. Porro iudith vniūſa vaſa
bellica holofernis que dedit illi po
pulus et canopeū qd ipſa ſuſtule
rat poſuit i anathema obliuiōis
Erat aūt pplus iocūd⁹ ſcd̄m fatiē
ſanctoꝝ ꝛ p tres menſes gaudiū
hui⁹ victorie celebrātū ē cū iudith
Poſt dies autē illos vnuſquiſqꝫ
rediit in ſua et iudith magfīcata
eſt in bethulia ꝛ p̄clarior erāt vni
uerſe terre iſrahel. Erat etiā vͥtuti
caſtitatis adiūcta ita ut nō ↄgno
ſceret viꝝ oīb⁹ dieb⁹ vite ſue. ex
quo defūctus ē manaſſes vir ei⁹
Erat aūt dieb⁹ feſtis pcedens cū
magna glīa. Māſit autē in domo
viri ſui ān̄os centūqnqꝫ ꝛ dimiſit
abrā ſuaꝫ liberā ꝛ defuncta ē ac ſe
pulta cūꝫ viro ſuo in bethulia. lu
xitqꝫ illaꝫ oīs popul⁹ dieb⁹ ſeptē
In oī aūt ſpatio vite ei⁹ non fuit
qui pturbarēt iſrahel ꝛ poſt mortē
ei⁹ annis multis. Dies aūt victo
rie hui⁹ feſtiuitatis ab hebreis in
numero ſanctoꝝ dieꝝ accipit̄ et
colit̄ a iudeis ex illo tempore vſqꝫ
in preſentem diem.

¶ Explicit liber Judith ſcd̄m
Jheronimum.
¶ Incipit prologus in li
brum Heſter.

Librū heſter varijs
trāſlatoribꝰ cōſtat
eē viciatuȝ quē ego
de archiuis hebreo
rū reuelans verbuȝ
e verbo expreſſiꝰ tranſtuli. Quem
libꝝ editio vulgata lacinioſꝭ hic
inde vſoꝝ finibꝰ trahit: addens
ea que ex tempe dici poterāt ⁊ au
diri ſicut ſolitū eſt ſcolaribꝰ diſci
plinis ſumpto themate excogita
re quibꝰ verbis vti potuit q̄ iniuri
am paſſus ē vel ille qui iniuriam
fecit. Vos autē o paula et euſto
chium qm̄ ⁊ bibliothecas hebre
orū ſtuduiſtis intrare ⁊ interpre
tū certamina ꝯprobaſtis: tenētes
heſter hebraicū librū p ſingula v
ba noſtrā tranſlacōem aſpicite:
ut poſſitis agnoſcē me nihil etiā
augmentaſſe addēdo. ſed fideli te
ſtimōio ſimplicit ſicut in hebreo
habetur. hiſtoriā hebraicā latine
lingue tradidiſſe. Nec affectamꝰ
laudes hominū nec vituꝑacōnes
expaueſcimꝰ. deo eni placere cu
rātes: minas hominū penitus nō
timemꝰ: qm̄ deꝰ diſſipat oſſa eo
rū qui hominibꝰ placere deſiderāt
⁊ ſm apoſtolū qui eiuſmodi ſūt:
ſerui xp̄i eſſe nō poſſunt. Rurſuȝ
i libro heſter alphabetū ex minio
vſqꝫ ad theta lr̄am fecimꝰ diuerſ
in locis volentes ſcȝ ſeptuaginta
interp̄tum ordinē p hec inſinuarē
ſtudioſo lectori. Nos eī iux̄ morē
hebraicū ordineȝ ꝓſequi etiaȝ in
ſeptuaginta edicōe maluimꝰ.

¶ Explicit ꝓlogꝰ. Incipit lib he
ſter. ¶ Ca. p̄.

In diebꝰ aſſueri q̄ regnauit ab india
vſqꝫ ethiopiā ſup centūuiginti ſeptē
ꝓuincias: qn̄ ſedit i ſolio regni ſui:
ſuſa ciuitas regni eiꝰ exordiū fuit. Ter
cio igit āno iperij ſui fecerat grāde
ꝯuiuiū cūctis pricipibꝫ ⁊ pueris ſu
is fortiſſimis pſaꝝ ⁊ medoꝝ icliti
⁊ p̄fectis ꝓuinciaꝝ corā ſe: ut oſtēde
ret diuitias glie regni ſui ac mag
tudieȝ. atꝫ iactātiā potētie ſue mlt
to tpe: centū videlicȝ ⁊ octoginta
diebꝰ. Cūqꝫ implerētur dies ꝯui
uij inuitauit oēȝ pp̄lm qui inuētꝰ
eſt i ſuſis a maximo vſqꝫ ad mini
mū ⁊ iuſſit ſeptē diebꝰ cōuiuiū p
pari in veſtibulo orti ⁊ nemoris:
qđ regio cultu ⁊ manu ꝯſitū erat
Et pendebāt ex ōni parte tētoria
aerei coloris ⁊ carbaſini ac iacin
ctini: ſuſtētata funibꝰ biſſinis atꝫ
purpureis q̄ eburneis circulis in
ſerti erant ⁊ columnis marmoreis
fulciebāt. Lectuli qꝫ aurei ⁊ argētei
ſup pauimētū ſmaragdino ⁊ p̄ario
ſtratū lapide diſpoſiti erāt qđ mi
ra varietate pictuā decorabat. Bi
bebāt āt q̄ inuitati erāt aureis po
culis ⁊ alijs atꝫ alijs vaſis cibi in
ferebant. Vinū qꝫ ut magnificētia
regia dignū erāt abūdās ⁊ p̄cipu
um ponebat: nec erat q̄ nolētes
cogēt ad bibēđ ſꝫ ſic rex ſtatuerāt
p̄ponēs mēſis ſinglos de pricipi
bꝰ ſuis ut ſumētvnꝰ q̄ſqꝫ qđ vellꝫ.
Vaſthi qꝫ regina fecit ꝯuiuiū femia
rū i palacio vbi rex aſſuerꝰ manē
ꝯſueuerāt. Itaqꝫ die ſeptīo cū rex
eēt hilarior ⁊ poſt nimiā pocōeȝ in
caluiſſꝫ mero: precepit maumā ⁊
bazatha ⁊ arbōa ⁊ bagatha ⁊ ab
gatha ⁊ zaratha ⁊ carchas ſepteȝ
eunuchis q̄ i ꝯſpcū eiꝰ miniſtrbāt

ut introducerent vaſthi reginã
corã rege. poſito ſuper caput eiꝰ
dyademate ut oſtẽderet cũctis pplis
⁊ principibꝫ eius pulchritudinẽ
Erat ei pulchrã valde. Que rẽnuit
⁊ ad regis imperiũ quod ꝑ eunu
chos mãdauerat venire ꝯtempſit.
Vñ iratus rex ⁊ nimio furore ſuc
cenſus. interrogauit ſapientes q̃
ex more regio ſẽper ei adherebãt
⁊ illoꝝ faciebat cũcta cõſilio. ſciẽ
tium leges ac iura maiorũ. erant
aũt primi ⁊ ꝓximi charſena ⁊ ſe
thar ⁊ admatha ⁊ tharſis ⁊ ma
res ⁊ marſena ⁊ mamucha ſeptẽ
duces pſarũ atq̃ medorũ. q̃ vide
bãt faciẽ regis ⁊ primi poſt eũ reſi
dere ſoliti erãt cui ſẽtentie vaſthi
regina ſubiaceret q̃ aſſueri regis
imperiũ qđ per eunuchos mãda
uerãt facere noluiſſꝫ. Rñditq̃ ma
mucha audiẽte rege atq̃ pñcipi
bus. Nõ ſolũ regẽ leſit regina va
ſthi ſed oẽs populos ⁊ pñcipes
qui ſũt in cũctis ꝓuinciis regis aſ
ſueri. Egredietur enĩ ſermo regine
ad oẽs mulieres ut cõtẽnant vi
ros ſuos ⁊ dicant. Rex aſſuerus
iuſſit ut regina vaſthi ĩtraret ad
eũ et illa noluit atq̃ hoc exẽplo
omẽs pñcipũ ꝯiuges pſarũ atq̃
medoꝝ paruipẽdent imperia mari
torũ. Vñ regis iuſta eſt indigna
tio Si tibi placet egrediatur edictũ
a facie tua ⁊ ſcribatur iuxta legẽ
pſarũ atq̃ medoꝝ quã preteriri il
licitũ ẽ ut nequaꝙ vltra vaſthi
ingrediatur ad regẽ ſed regnum il
liꝰ altera que melior ẽ illa accipi
at ⁊ hoc in omẽ qđ altiſſimũ eſt
ꝓuinciarũ tuarũ diuulgetur ĩperi
um ⁊ cũcte vxores tã maiorũ ꝙ mi
norũ deferãt maritis ſuis honorẽ
Placuit ꝯſiliũ eius regi ⁊ pñcipi
bus. Fecitq̃ iuxta cõſiliũ mamu
cha ⁊ miſit epiſtolas ad vniuer
ſas ꝓuincias regni ſui ut queq̃
gẽs audiẽ ⁊ legere poterat diuer
ſis linguis ⁊ lrĩs. eſſe viros prin
cipes ac maiores in domibꝫ ſuis ⁊
hoc ꝑ cũctos pplos diuulgari.

His ita geſtis poſtꝙ ¶ Ca. ii.
regis aſſueri indignacio de
ferbuerat recordata ẽ vaſthi q̃
feciſſꝫ vel q̃ paſſa eſſet dixerũtq̃
pueri regis ac miniſtri eiꝰ. Querã
tur regi puelle virgines ac ſpecio
ſe ⁊ mittantur qui ꝯſiderent ꝑ vniũ
ſas ꝓuincias puellas ſpecioſas
⁊ virgines ⁊ adducãt eas ad ci
uitatẽ ſuſan ⁊ tradãt in domũ fe
minarũ ſb manu egei eunuchi q̃
ẽ prepoſitꝰ ⁊ cuſtos mulierũ regi
arũ ⁊ accipiãt mũdũ muliebrem
⁊ cetera ad vſus neceſſaria. Et q̃
cunq̃ inter omẽs ocul' regis pla
cuerit ipſa regnet ꝓ vaſthi. Pla
cuit ſmo regi ⁊ ita ut ſuggeſſerãt
iuſſit fieri Erat vir iudeus in ſuſis
ciuitate võbulo mardocheꝰ filius
iair filii ſemei. filii cis. de ſtirpe ie
mini. qui trãſlatꝰ fuerat de ieruſa
lem eo tpe quo iechoniã regẽ iu
da nabuchodonoſor rex babilo
nis trãſtulerãt qui fuit nutriciꝰ fi
lie fratris ſui ediſſe q̃ altero noĩe
vocabatur heſter ⁊ vtrũq̃ paren
tẽ amiſerat. pulchrã nimis ⁊ deco
ra facie Mortuiſq̃ patre eiꝰ ac ma
tre mardocheꝰ ſibi eã adoptauit ĩ
filiã. Cũq̃ percrebuiſſet regis ĩpe
riũ. et iuxͣ mãdatũ illiꝰ multe pul
chre virgines adducerentur ſuſan
⁊ egeo traderentur eunucho heſter

q̃ꝫ inter cet̃as puellas ei tr̃dita
ẽ: ut ↄſeruaret in nũero feiaꝝ. Que
placuit ei ⁊ inuenit grãz i ↄſpcũ il
liꝰ ⁊ p̃cepit eunucho: ut acceleãret
mũd muliebrez ⁊ traderet ei ptes
ſuas ⁊ ſeptẽ puellas ſpecioſiſſiãs
de domo regis ⁊ tã ipſã q̃ꝫ pediſſe
quas eiꝰ ornaret atqꝫ excoleret.
Que noluit indicare ei populũ et
p̃riaꝫ ſuam. Mardocheꝰ enĩ prece
pat ei ut de hac re õmino reticeret
qui deambulabat q̃tidie añ veſti
bulũ domꝰ in qua electe virgines
ſeruabãtur: curã agẽs ſalutis he
ſter ⁊ ſcire volẽs q̃d ei accideret.
Cũqꝫ autẽ veniſſꝫ tẽpꝰ ſingularũ
p ordinẽ puellaꝝ ut intrarẽt ad
regẽ: expletis õibꝰ que ad cultũ
muliebrẽ ptinebant mẽſis duo
decimꝰ v̀tebat̃: ita dũtaxat ut ſex
menſes oleo vngerẽtur mirtino:
⁊ alijs ſex quibuſdã pigmẽtis ⁊
aromatibꝰ vterẽtur. Ingrediẽtes
qꝫ ad r̃egem: quicq̃d poſtulaſſent
ad ornatũ ptinens accipiebant:
⁊ ut eis placuerat cõpoſite: de tri
clinio feminaꝝ ad regis cubiculũ
tranſiebãt. Et q̃ intrauẽat veſpe
egrediebat̃ mane: atqꝫ inde in ſe
cũdas edes deducebant̃ q̃ ſb̃ ma
nu ſaſagazi eunuchi erãt q̃ cõcu
binis r̃gis p̃ſidebat. nec habebat
poteſtatẽ ad regẽ vltra redeundi
niſi voluiſſꝫ rex ⁊ eam venire iuſſiſ
ſet ex noĩe. Euoluto autẽ tpe p or
dinẽ: inſtabat dies quo heſter fi
lia abiahel fr̃is mardochei quã ſi
bi adoptauẽat in filiã: deberꝫ intrã
re ad regẽ. Que nõ queſiuit muli
ebrez cultũ ſꝫ quecũqꝫ voluit egeꝰ
eunuchus cuſtos virginũ: hec ei
ad ornatũ dedit. Erat ei formoſa

valde ⁊ incredibili pulchritudĩe
õniũ oculis gracioſa ⁊ amabilis
videbatur. Ducta ẽ itaqꝫ ad cubi
culũ regis aſſueri menſe decimo q̃
vocat̃ thebeth. ſeptimo ãno r̃gni
eiꝰ ⁊ adamauit eaꝫ rex plꝰ q̃ꝫ oẽs
mulieres: habuitqꝫ graciã ⁊ miſe
ricordiã coraꝫ eo ſup õnes mulie
res: ⁊ poſuit dyadema regni in ca
pite eius: fecitqꝫ eam regnare ĩ lo
co vaſthi. Et iuſſit ↄuiuiũ prepa
ri pmagnificũ cunctis p̃ncipibus
⁊ ſeruis ſuis p cõiunctione ⁊ nup
cijs heſter. Et dedit req̃em vniũſ
ꝓuincijs ac dona largitꝰ eſt iux̃
magnificentiã p̃ncipalem. Cũqꝫ
ſecũdo quererentur virgines ⁊ cõ
gregarentur: mardocheus mane
bat ad ianuã regis: necdũ ꝓdide
rat heſter patriã ⁊ populũ ſuum
iux̃ mandatũ eius. Quicq̃d enim
ille precipiebat obſeruabat he
ſter ⁊ ita cũcta faciebat ut eo tpe
ſolita erat quo eaꝫ paruulaꝫ nu
triebat. Eo igit̃ tẽpe quo mardo
cheꝰ ad regis ianuam morabat̃.
irati ſunt bagathã ⁊ thares duo
eunuchi regis qui ianitores erãt
et in primo palacij limine reſide
bant volueruntqꝫ inſurgẽ in regẽ
⁊ occidere eum. Q̃d mardocheum
non latuit. Statiqꝫ nũciauit regi
ne heſter: ⁊ illa regi ex noĩe mar
dochei qui ad ſe reꝫ detulerat. Que
ſitum eſt ⁊ inuentũ ⁊ appenſus ẽ
vterqꝫ eoꝝ in patibulo. Et iuſſit
rex ut in libro memoriali ſcribẽt̃:
ut ꝓ vita ſua aliq̃d repenſaret ei.
Mãdatũqꝫ ẽ hiſtorijs: ⁊ ãnalibꝰ
traditũ coraꝫ rege. ¶ Ca. iij.

POſt hec rex aſſuerꝰ exaltauit
amã filiũ amadathi q̃ erat de

ſtirpe agag ⁊ poſuit ſoliū eius ſu
p omnes prīcipes quos habebat
Cunctiqꝫ ſerui regis q̄ in foribus
palacij v̄ſabāt flectebāt genua
⁊ adorabāt aman Sic enī precepe
rat eis impator. Solꝰ mardoche
us nō flectebat genu neqꝫ adora
bat eū. Cui dixerūt pueri regis q̄
ad fores palacij reſidebāt Cur p
ter ceteros nō obſeruas mādatū
regis. Cūqꝫ hoc crebrius dicerēt
⁊ ille nollet audire nūtiauerunt
aman ſciē cupiētes vtrū pſeuera
ret in ſētentia. Dixerat enī eis ſe
eſſe iudeū. Qd cum audiſſꝫ aman
⁊ experimēto pbaſſet ꝙ mardoche
us non ſibi flecteret genu nec ſe
adoraret. iratus ē valde ⁊ p nihi
lo duxit in vnū mardocheū mittē
manꝰ ſuas. audierat enī ꝙ eſſet
gētis iudee magiſqꝫ voluit omēꝫ
iudeorū q̄ erāt i regno aſſueri per
dere nacōem. Mēſe primo cuiꝰ vo
cabulū eſt niſan anno duodecīo
regni aſſueri. miſſa ē ſors i vrnaꝫ
q̄ hebraice dr̄ phur corā aman. q̄
die ⁊ quo menſe gēs iudeoꝝ debe
ret interfici ⁊ exiuit mēſis duode
cimꝰ q̄ vōtur adar. Dixitqꝫ aman
regi aſſuero. Eſt populꝰ p omēs
prouintias regni tui diſpſus et a
ſe mutuo ſepatus. nouis vtēs le
gibꝫ et cerimonijs. inſup ⁊ regis
ſcita cōtēnens ⁊ optime noſti ꝙ
non expediat regno tuo ut inſo
leſcat p licētiam. Si tibi placet de
cerne ut peat ⁊ decē milia talento
rū appendā archarijs gaze tue.
Tulit ḡ rex anulū q̄ vtebatur de
manu ſua et dedit euꝫ aman filio
amadathi de progenie agag ho
ſti iudeoꝝ. dixitqꝫ ad eū. Argētuꝫ
qd tu pollicerïs tuū ſit de populo
age qd tibi placet. Vocati ſūt ſcri
be regis mēſe primo niſan tercia
decima die eiuſdē mēſis ⁊ ſcriptū
ē ut iuſſerat aman ad oīs ſatrā
pas regis ⁊ iudices puinciarū di
uerſarūqꝫ gētiū ut queqꝫ gens le
gere poteāt ⁊ audire. p varietate
linguarū ex noīe regis aſſueri et
lr̄e ſignte ipſius anulo miſſe ſūt p
curſores regis ad vniuerſas pro
uintias ut occiderēt atqꝫ delerent
oīs iudeos a puero vſqꝫ ad ſenē
paruulos ⁊ muliēs vno die hoc
ē terciodecīo menſis duodecimi q̄
vocatur adar et bona eoꝝ diripe
rent. Sūma aūt epiſtolaꝝ hec fu
it ut oēs puintie ſcirēt ⁊ pararēt
ſe ad p̄dictā diē. Feſtinabāt cur
ſores q̄ miſſi erāt regis imperiū ex
plere. Statimqꝫ in ſuſis pependit
edictū regis ⁊ amā celebrāte cōui
uiū ⁊ cūctis iudeis q̄ erant in vrbe
flentibus.

¶ Ca. iiij.

Que cū audiſſet mardocheꝰ
ſcidit veſtimēta ſua ⁊ indu
tus ē ſacco. ſpargēs cinereꝫ capi
ti ⁊ in platea medie ciuitatis vo
ce magna clamabat oſtēdēs ama
ritudinē animi ſui et hoc eiulatu
vſqꝫ ad fores palacij ḡdiēs. Non
enī erat licitū indutū ſacco aulaꝫ
regis intrare. In omnibꝰ q̄ꝫ puin
cijs opidis ac locis ad q̄ crudele
regis dogma puenerat. plāctus
ingens erat apd iudeos ieiuniū.
vlulatus ⁊ fletus ſacco et cinere
multis p ſtratu vtētibꝫ. Ingreſſi
aūt ſūt puelle heſter et eunuchi
nūciaueruntqꝫ ei. Qd audiēs cōſter
nata ē ⁊ veſtē miſit ut ablato ſac
co iduerent eā. Quā accipe noluit

Accitoqꝫ athach eunucho queꝫ
rex miniſtruꝫ ei dederat: ꝑcepit ut
iret ad mardocheū ⁊ diſcēt ab eo
cur hoc facēt. Egreſſuſqꝫ athach
iuit ad mardocheū ⁊ inuenit euꝫ
ſtantē in platea ciuitatis an̄ oſti
ūm palacij. Qui indicauit ei oīa
que acciderant quō amā ꝓmiſiſſꝫ
ut in theſauros regis ꝓ iudeoruꝫ
nece inferret argentuꝫ: exēplarqꝫ
edicti qd̉ pēdebat in ſuſis dedit ei
ut regine oſtēderet ⁊ moneret eam
ut intraret ad regem et depcaret̄
eū ꝓ ꝑplo ſuo. Regreſſus athach
nūciauit heſter ōnia que mardo
cheꝰ dixerat. Que reſpōdit ei ⁊ iuſſit
ut dicēt mardocheo. Oēs ſerui re
gis ⁊ cūcte que ſb̄ dicōne eiꝰ ſunt
norunt ꝓuincie qd̉ ſiue vir ſiue
mulier non vocatus interiꝰ atriū
regis intrauerit. abſqꝫ ulla cūcta
cōne ſtatim interficiatur: niſi forte
rex aureā virgam ad eū tetēderit
ꝓ ſigno clementie atqꝫ ita poſſit
viuere. Ego igit̄ quō ad regē intrā
re potero que triginta iā diebꝰ nō
ſum vocata ad eū. Qd̉ cū audiſſꝫ
mardocheꝰ rurſū mandauit he
ſter dicēs. Ne putes ꝙ animā tuā
tm̄ liberes ꝙ in domo regis es pre
cūctis iudeis. Si enī nūc ſilueris
ꝑ aliam occaſionē liberabūtur iu
dei ⁊ tu ⁊ domꝰ pr̄is tui peribitis.
Et quis nouit utrū idcirco ad re
gnum veneris: ut in tali tēpe pare
ris. Rurſūqꝫ heſter hec mardocheo
verba mādauit. Vade ⁊ ꝯgrega
oēs iudeos quos in ſuſis reperis
⁊ orate ꝓ me. Nō comedetis ⁊ nō
bibetis tribꝰ diebꝰ ⁊ tribꝰ noctibꝫ
⁊ ego cū ancillulis meis ſimiliter
ieiunabo: ⁊ tunc ingrediar ad regē

contra legē faciēs nō vocata tradēſqꝫ
me morti ⁊ periculo. Iuit itaqꝫ
mardocheꝰ ⁊ fecit ōnia q̄ heſter
preceperat. ¶ Ca. v.

Die aūt tercio induta ē heſter
regalibꝰ veſtimentis et ſte
tit in atrio domꝰ regie qd̉ erat inte
rius contra baſilicā regis. Et ille ſede
bat ſup ſoliū ſuum in cōſiſtorio
palacij contra oſtiū domus. Cumqꝫ
vidiſſet heſter reginā ſtantē pla
cuit oculis eiꝰ ⁊ extēdit ꝯtra eam
virgā auream quā tenebat māu
Que accedēs oſculata ē ſūmitateꝫ
virge eiꝰ: dixitqꝫ ad eaꝫ rex. Quid
vis heſter regina. Que ē peticio
tua. Etiā ſi dimidiā parteꝫ regni
petieris dabit̄ tibi. At illa reſpōdit.
Si regi placꝫ obſecro ut venias ad
me hodie ⁊ aman tecū ad ꝯuiuiū
qd̉ paraui. Statimqꝫ rex: vocate inqt
cito aman ut heſter obediat volū
tati. Venerūt itaqꝫ rex ⁊ amā ad
cōuiuiū qd̉ eis regina parauerat.
Dixitqꝫ ei rex poſtq̄ꝫ vinū biberat
abūdāter. Quid petis ut det̄ tibi
⁊ ꝓ q̄ re poſtulas. Etiā ſi dimidi
am ptē regni mei petieris ipetrab̄.
Cui reſpōdit heſter. Peticio mea et
preces ſūt iſte. Si inueni in ꝯſpcū
regis grāiaꝫ ⁊ ſi regi placet ut det
mihi qd̉ poſtulo ⁊ meaꝫ impleat
peticōnem: veniat rex ⁊ aman ad
cōuiuiū qd̉ paraui eis ⁊ cras aperi
am regi voluntatē meā. Egreſſus
eſt itaqꝫ illo die amā letus ⁊ ala
cer. Cūqꝫ vidiſſet mardocheuꝫ ſe
dentē āte fores palacij ⁊ nō ſoluꝫ
nō aſſurrexiſſe ſibi ſꝫ nec motū q̄
dē de loco ſeſſiōis ſue indignatus ē
valde ⁊ diſſimulata ira reuerſus in
domū ſuā ꝯuocauit ad ſe amicos ſuos

⁊ zares vxorē ſuā ⁊ expoſuit illis
magnitudinē diuitiarū ſuarū fili
orūq turbā ⁊ quāta eū gloria ſu
ꝑ omēs pn̄cipes ⁊ ſeruos ſuos rex
eleuaſſz Et poſt hec ait. Reginaq
heſter nullū aliū vocauit ad cõui
uiū cum rege ꝑter me apđ quam
etiā cras cū rege pranſurus ſū. Et
cū hec oīa habeā nihil me habere
puto ꝙdiu videro mardocheum
iudeū ſedētē añ foēs regias. Rn̄de
rūtq ei zares vxor ei⁹ ⁊ ceteri ami
ci. Iube parari excelſā trabē habē
tē altitudinis qn̄quaginta cubi
tos ⁊ dic mane regi ut appendat̄
ſup eam mardoche⁹ ⁊ ſic ibis cū re
ge letus ad cõuiuiū. Placuit ei cõ
ſiliū ⁊ iuſſit excelſā ꝑpari crucē
Noctē illā duxit rex ❡ Ca. vi.
inſomnē iuſſitq ſibi affer
ri hiſtorias ⁊ annales ꝑoꝝ tēpo
rū. Que cū illo pñſēte legerētur vē
tum ē ad illū locū vbi ſcriptum
erat quõ nūtiaſſz mardocheus in
ſidias bagathā et thares eunu
choꝝ regē aſſuerꝰ iugulare cupiē
tiū. Qđ cū audiſſz rex ait. Quid ꝓ
hac fide honoris ac premij mardo
cheus cõſecutus ē. Dixerūt ei ſer
ui illi⁹ ac miniſtri. Nihil omnino
mercedis accepit. Statiq rex. Qs
eſt inqt in atrio. Aman qppe inte
rius atriū dom⁹ regie intrauerat
ut ſuggererz regi ⁊ iuberet mardo
cheū affigi patibulo qđ ei fuerat
ꝑparatū. Rn̄derūt pueri. Amā ſtat
in atrio. Dixitq rex. Ingrediat̄.
Cūq eſſz ingreſſus ait illi. Quid
debet fieri viro quē rex honorarē de
ſiderat. Cogitās aūt in corde ſuo
aman ⁊ reputās ꝙ nullū aliū rex
niſi ſe vellet honorare. rn̄dit. Hō
quē rex honorarē cupit debz indui
veſtibz regijs ⁊ imponi ſup equū
q̄ de ſella regis ē ⁊ accipe regium
dyadema ſup caput ſuū ⁊ ꝑm⁹ de
regijs pn̄cipibz ac tyrānis tene
at equū eius ⁊ ꝑ plateā ciuitatis
incedēs clamet ⁊ dicat Sic honorā
bitur quēcunq rex voluerit hono
rare. Dixitq ei rex Feſtina ⁊ ſūpta
ſtola ⁊ equo fac ut locut⁹ es mar
docheo iudeo q̄ ſedet añ foēs pala
cij Caue ne q̄cq̄ꝫ de hijs que locu
tus es pretermittas. Tulit itaq
aman ſtolam ⁊ equū indutumq
mardocheū in platea ciuitatis et i
poſitū equo precedebat atq cla
mabat. Hoc honore cõdign⁹ eſt
quēcunq rex voluerit honorare.
Reuerſuſqz ē mardoche⁹ ad ianu
am palacij ⁊ aman feſtinauit ire
in domū ſuā lugēs ⁊ opto capite
narrauitqz zares vxori ſue ⁊ ami
cis oīa q̄ euenissent ſibi Cui rn̄de
runt ſapiētes quos habebat i cõ
ſilio ⁊ vxor eius. Si de ſemine iude
oꝝ eſt mardocheus añ quē cade
re cepiſti. nõ ei poteris reſiſtere ſꝫ
cades in cõſpectu eius Adhuc illis
loquentib⁹ venerunt eunuchi re
gis ⁊ cito eū ad cõuiuiū qđ regina
parauerat pergere cõpulerūt.
Intrauit itaqz rex ❡ Ca. vij.
⁊ amā ut biberēt cū regina. Dixit
q ei rex etiā ſecūda die poſtq̄ꝫ vi
no incaluerat. Que ē peticio tua
heſter ut detur tibi ⁊ qđ vis fieri.
Etiā ſi dimidiā ꝑtē regni mei peti
eris impetrab. Ad quē illa rn̄dit
Si inueni gr̄iā in oculis tuis o rex
⁊ ſi tibi placꝫ dona mihi aīaꝫ me
am ꝓ qua rogo ⁊ populū meum
ꝓ quo obſecro Traditi enī ſum⁹

ego ⁊ populꝰ meꝰ ut ꝯteramur iu
gulemur ⁊ pereamꝰ. Atqꝫ utinam
in ſeruos ⁊ famulas vēderemur eſ
ſet tolerabile malū ⁊ gemens ta
cerē. nūc autē hoſtis noſter ē cu
ius crudelitas redundat in regē.
Rn̄denſqꝫ rex aſſuerꝰ ait. Quis ē
iſte ⁊ cuiꝰ potentie ut hec audeat
facere. Dixitqꝫ heſter. Hoſtis et
inimicꝰ noſter peſſimꝰ iſte ē amā
Quod ille audiēs ilico obſtupu
it vultū regis ⁊ regine ferre nō ſu
ſtinēs. Rex autē ſurrexit iratus ⁊
de loco ꝯuiuij intrauit in ortū ar
boribꝰ ꝯſitū. Amāqꝫ ſurrexit ut ro
garet heſter reginā ꝓ aīa ſua. in
tellexit enī a rege paratū ſibi malū.
Qui cū reuerſus eēt de orto nemo
ribꝰ conſito ⁊ intraſſet ꝯuiuij locū
reperit aman ſup lectū corruiſſe ī
quo iacebat heſter ⁊ ait. Etiā regi
nam vult opprimē me p̄ſīte in do
mo mea. Necdū verbū de ore regis
exierat ſtatim operuerūt faciē eiꝰ
Dixitqꝫ arbona unꝰ de eunuchis
q̄ ſtabant in miniſterio regis. En
lignum qd pauerat mardocheo q̄
locutus eſt ꝓ rege: ſtat in domo
aman habens altitudinis quinq̄
ginta cubitos. Cui dixit rex. Appē
dite eum ī eo. Suſpenſus eſt itaqꝫ
aman in patibulo qd pauerat
mardocheo ⁊ regis ira requieuit.

Die illo dedit rex ¶ Ca. viij.
aſſuerꝰ heſter regine domū
aman aduerſarij iudeorū ⁊ mardo
cheꝰ ingreſſus eſt ān faciē regis.
Confeſſa eſt enī heſter ꝙ eēt pa
truꝰ ſuus. Tulitqꝫ rex anulū quē
ab aman recipi iuſſerat ⁊ tradidit
mardocheo. Heſter autē ꝯſtituit
mardocheū ſup domū ſuā. Nec
hijs ꝯtēta pcidit ad pedes regis:
fleuitqꝫ ⁊ locuta ad eū orauit ut
maliciā aman agagite ⁊ machīa
cōes eiꝰ peſſimas quas excogita
uerat cont̄ iudeos: iubēt irritas fi
eri. At ille ex more ſceptrū aureū
pretēdit manu quo ſignū demētie
mōſtrabat. Illaqꝫ ꝯſurgēs ſtetit
ān eū ⁊ ait. Si placet regi ⁊ ſi inue
ni grām in oculꝭ eius ⁊ deprecatō
mea nō ei videt̄ eē cōtraria: obſe
cro ut nouis ep̄lis veteres aman
lr̄e inſidiatoris ⁊ hoſtis iudeorū
quibꝰ eos in cūctis regis ꝓuincijs
pire p̄cepat corrigātur. Quo enim
potero ſuſtinē necē ⁊ interfectōem
ꝑplꝭ mei. Rn̄ditqꝫ rex aſſuerꝰ he
ſter regie ⁊ mardocheo iudeo. Do
mū aman ꝯceſſi heſter ⁊ ipſū iuſſi
affigi cruci. ꝙ auſus ē manū mit
tere in iudeos. Scribite ergo iude
is ſicut vobis placet ex regis noīe
ſignātes litteās anulo meo. Hec
enim ꝯſuetudo erāt ut epiſtolis q̄
ex regis nomine mittebantur et
illiꝰ anulo ſignate erant: nemo
auderet cōtradicē. Accitiſqꝫ ſcrib
⁊ librarijs regis. erat autē tēpus
tercij menſis q̄ appellat̄ ſiban: vi
ceſima ⁊ tercia die illiꝰ: ſcripte ſūt
ep̄le ut mardocheꝰ voluerāt ad iu
deos ⁊ ad principes ꝓcuratoreſqꝫ
⁊ iudices qui centūuigintiſeptē
ꝓuincijs ab india uſqꝫ ethiopi
am p̄ſidebant: ꝓuincie atqꝫ ꝓui
cie. populo ⁊ populo. iux̄ liguas
⁊ litteras ſuas ⁊ iudeis: ꝓut lege
re poterant et audire. Ipſeqꝫ epi
ſtole que ex regis nomine mitte
bantur anulo illius obſignate
ſunt et miſſe per veredarios: qui
per ōnes prouīcias diſcurrentes

veteres lr̃as nouis nūcijs p̄ueue
nirent. Quib; imparauit rex ut ꝯue
nirent iudeos per ſingulas ciuita
tes ⁊ in vnū p̄ciperēt ꝯgregari ut
ſtarent ꝓ aīab⁹ ſuis ⁊ om̄s inimi
cos ſuos cū ꝯiugibus ac liberis
⁊ vniuſis domib; interficerēt atq;
delerēt. Et ꝯſtituta ē p omnes ꝓui
tias vna vltōnis dies. id eſt tcia
decīa die mēſis duodecimi adar.
Sūmaq; ep̄le fuit ut in oīb⁹ ter
ris ac p̄plis q̄ regis aſſueri ſbiace
bāt imperio notū fieret paratos eē
iudeos ad capiendā vindictā de
hoſtib⁹ ſuis. Egreſſiq; ſūt vereda
rij celeres nūcios pferentes ⁊ edi
ctū regis pepēdit in ſuſis Mardo
che⁹ āt de palacō ⁊ de ꝯſpectu regis
egrediēs fulgebat veſtib⁹ regijs
iacīctinis videlicet ⁊ aerinis coro
nā aureā portās capite ⁊ amictus
ſerico pallio atq; purpureo. Oīſ
q; ciuitas exultauit atq; letata ē.
Iudeis aūt noua lux oriri viſa eſt
gaudiū. honor ⁊ tripudiū. Apud
om̄es populos vrbes atq; ꝓuin
cias quocūq; regis p̄cepta venie
bāt mira exultacō epule atq; ꝯui
uia ⁊ feſtus dies in tm̄tū ut plurēs
alteri⁹ gētis ⁊ ſecte eoꝝ religioni
⁊ cerimonijs iūgerent. Grandis
eni cūctos iudaici noīs terror in
uaſerat.

¶ Ca. ix.

Igitur duodecimi mēſ quē adar
vocari ante iā diximus tercia decīa
die quādo cunctis iudeis interfectio
parabat̄ ⁊ hoſtes eorū inhiabāt
ſāguini. verſa vice iudei ſupiores
eē ceperūt ⁊ ſe de aduerſarijs vin
dicare. Cōgregatiq; ſunt p ſingu
las ciuitates ⁊ opida ⁊ loca ut ex
tēderent manū cōtra inimicos et

pſecutores ſuos. Nulluſq; auſus
eſt reſiſtere eo q̄ omnes populos
magnitudinis eoꝝ formido pene
traret. Nā ⁊ ꝓuinciarū iudices du
ces et ꝓcuratores oīſq; dignitas
q̄ ſingulis locis et operib⁹ preeāt
extollebāt iudeos timore mardo
chei quē principē eſſe palacij et
plurimū poſſe ꝯgnouerāt. Fama
q; nominis ei⁹ creſcebat quotidie
⁊ p cūctorū ora volitabat. Itaq;
percuſſerunt iudei inimicos ſuos
plaga magna ⁊ occiderūt eos. red
dētes eis q̄d ſibi parauerāt face
re intētū ut etiā in ſuſis qn̄gētos
viros interficerent extra decē fili
os aman agatice hoſtis iudeorū.
Quorū iſta ſūt noīa pharſanda
than ⁊ delphon ⁊ eſphata ⁊ pho
rata ⁊ adalia ⁊ aridatha ⁊ epher
meſcha ariſai et aridai et vaiſa
tha. Quos cū occidiſſent p̄das
de ſbſtācijs eoꝝ agere noluerūt.
Statimq; numer⁹ eorum q̄ occiſi
erāt in ſuſis ad regē relat⁹ ē. Qui
dixit regine. In vrbe ſuſis interfe
cerūt iudei qn̄gentos viros et ali
os decē filios aman. Quātam pu
tas eos exercere cedē in vniuerſis
ꝓuincijs. Quid vltra poſtulas ⁊
q̄d vis ut fieri iubeam. Cui illa
r̄ndit. Si regi placet det̄ poteſtas
iudeis ut ſicut fecerūt hodie in ſu
ſis ſic et cras faciāt et decem filij
amā i patibul̄ ſuſpendātur. Pre
cepit rex ut ita fieret. Statimq; in
ſuſ pepēdit edictū ⁊ decē filij amā
ſuſpenſi ſūt. Congregatis iudeis
quarta decīa die mēſis adar inē
fecti ſūt in ſuſis trecēti viri. nec eo
rū ab ill̄ direpta ſubſtantia ē ſed
⁊ p oēs ꝓuincias. q̄ dicioni regis

ſubiacebant ꝓ aīab⁹ ſuis ſtete
rūt iudei: interfectis hoſtib⁹ ac per
ſecutorib⁹ ſuis: in tantum ut ſeptu
aginta quinqꝫ milia occiſorū im
plerent ⁊ nullus de ſb̄ſtancijs eo
rū quicq̄ ꝯtingeret. Dies autem
tertiuſdecim⁹ menſis adar vnus
apud oēs interfectōis fuit: ⁊ quī
tadecima die cedere deſierūt. Quē
ꝯſtituerūt eſſe ſollemnē: ut ī eo
oī tpe deinceps vacarent epulis
gaudio atqꝫ ꝯuiuijs. At hij qui
in vrbe ſuſis cedē exercuerant ter
ciodecimo ⁊ quarto decīo die eiuſ
dem menſis in cede verſati ſunt. De
cīo qnto aūt die ꝑcutē deſiert. Et
idcirco eūdem diē conſtituerunt
ſollemnē epularū atqꝫ leticie. Hij
vero iudei qui in oppidis non mu
ratis ac villis morabātur: quar
tūdecimū diem menſis adar con
uiuiorū ⁊ gaudij decreuerunt: ita
ut exultēt in eo ⁊ mittant ſibi mu
tuo partes epularum ⁊ ciborum.
Scripſit itaqꝫ mardoche⁹ oīa hec
⁊ litteris ꝯprehēſa miſit ad iude
os qui in oīb⁹ regis prouincijs
morabātur: tam in vicino poſitis
q̄ ꝓcul ut quartādecimā ⁊ quin
tādecimā diem menſis adar ꝓ fe
ſtis ſuſciperent. ⁊ reuertēte ſemꝑ
anno ſollēni honore celebrarent
qꝛ in ipſis dieb⁹ ſe vlti ſunt iudei
de inimicis ſuis. ⁊ luct⁹ atqꝫ triſti
cia in hilaritatē gaudiūqꝫ conuſi
ſunt: eſſentqꝫ dies iſti epularū at
qꝫ leticie ⁊ mitterent ſibi inuicem
ciborū partes ⁊ pauꝑib⁹ munuſcu
la largirentur. Suſceperūtqꝫ iudi
in ſollēnē ritum cūcta q̄ eo tempe
facere ceperant ⁊ q̄ mardoche⁹ lit
teris facienda mādauerat. Amā

eni filius amadati ſtirpis agag
hoſtis ⁊ adūſari⁹ iudeorū cogita
uit cō̄ eos malū: ut occidēt illos
atqꝫ deleret: et miſit phur qd nr̄a
lingua vertitur in ſortē ⁊ poſtea in
greſſa ē heſter ad regē: obſecrās
ut conat⁹ ei⁹ litteris regis irrita fi
erēt ⁊ malū qd cō̄ iudeos cogita
uerat reuerteret̄ ī caput ei⁹. Deni
qꝫ ⁊ ipſū ⁊ filios ei⁹ affixerūt cruci
atqꝫ ex illo tpe dies iſti appellati
ſūt phurim. i. ſortiū: eo q phur. i.
ſors in vrnā miſſa fuerit. Et cūcta
q̄ geſta ſunt epl'e id ē libri huius
volumīe ꝯtinētur: q̄qꝫ ſuſtinuerit
⁊ q̄ deinceps immutata ſint: ſuſce
perūt iudei ſuꝑ ſe ⁊ ſemen ſuū ⁊ ſu
ꝑ cūctos q̄ religioni eorū voluerit
copulari: ut nulli liceat duos hos
dies abſqꝫ ſollēnitate trāſigē q̄s
ſcriptura teſtat̄ ⁊ cetera expetunt
tpa ānis ſibi iugit̄ ſuccedētibꝫ. Iſti
ſunt dies q̄s nulla vnq̄ delebit
obliuio ⁊ ꝑ ſingulas gnācōes cū
cte in toto orbe ꝓuīcie celebrabūt
nec eſt vlla ciuitas in q̄ dies phuri
id ē ſorciū nō obſeruētur a iudeis
⁊ ab eorū ꝓgenie q̄ hijs cerimo
nijs obligata ē. Scripſeruntqꝫ he
ſter regia filia abiahil ⁊ mardo
che⁹ iude⁹ etiā ſecūdā epl'ā: ut omī
ſtudio dies iſta ſollēnis ſāciretur
in poſterū. Et miſerūt ad oēs iudeos
q̄ in centū vigītiſeptē ꝓuīcijs regis
aſſueri verſabant̄: ut hērent pacē
⁊ ſuſciperēt veritatē: obſeruātes
dies ſortiū ⁊ ſuo tpe cū gaudio ce
lebrarēt: ſicut ꝯſtituerat mardo
che⁹ ⁊ heſter. Et illi obſeruāda ſu
ſceperūt a ſe ⁊ a ſemīe ſuo ieiunia atqꝫ
clamores ⁊ ſortiū dies ⁊ oīa q̄ libri
hui⁹ q̄ vocat̄ heſter hiſtoria ꝯtinēt

Rex vero aſſuerus] Ca.x.
oēm terrā ⁊ cūctas maris i
ſulas fecit tributarias cuiꝰ forti
tudo ⁊ imperiū ⁊ dignitas atqꝫ ſu
limitas q̄ exaltauit mardocheum
ſcripta ſūt in libris medoꝝ atqꝫ
pſarū ⁊ q̄uō mardocheꝰ iudaici
generis ſecūdꝰ a rege aſſuero fue
rit ⁊ magnꝰ apd iudeos ⁊ accep
tabil' plebi fratrū ſuorū querens
bona p̄plo ſuo ⁊ loquens ea que
ad pacem ſeminis ſui ptinerent.
Que habētur i hebreo plena fide
expſſi hec aūt q̄ ſequūtur ſcripta
reperi i edicōe vulgata q̄ greco ꝯ
lingua ⁊ lr̄is cōtinent et interim
pꝰ finē libri hoc capitulū fereba
tur. qd iuxta ɔſuetudinē noſtraꝫ
obelo ideſt veru prenotauimus.
Dixitqꝫ mardocheꝰ. A deo facta ſūt
iſta. Recordatꝰ ſū ſomnij qd vide
rā hec eadē ſignificātis. nec eoꝝ
quicq̄ irritū fuit. Paruus fōs q̄
creuit in fluuiū ⁊ in lucē ſolēqꝫ cō
uerſus ē ⁊ in aquas plurimas re
dūdauit. heſter ē quā rex accepit
vxorē ⁊ voluit ēē reginā. Duo āt
dracones ego ſū ⁊ aman. Gētes
q̄ ɔuenerāt hij ſūt qui conati ſūt
delere nomē iudeorū. Gens aūt
mea iſrahel ē q̄ clamauit ad dn̄m
⁊ ſaluū fecit dn̄s p̄p̄lm ſuū. libera
uitqꝫ nos ab oībus malis ⁊ fecit
ſigna magna atqꝫ portēta int̄ gē
tes ⁊ duas ſortes ēē p̄cepit. vnaꝫ
populi dei ⁊ alterā cūctarū gētiuꝫ
Venitqꝫ vtraqꝫ ſors i ſtatutū ex
illo iā diem tpe corā deo vniuer
ſis gētibꝰ ⁊ recordatus ē dn̄s po
puli ſui ac miſertꝰ hereditatis ſue
Et obſeruabūtur dies iſti in men
ſe adar quartadecīa ⁊ q̄ntadeci
ma die eiuſdē menſis. cū omī ſtu
dio ⁊ gaudio in vnū cetū p̄p̄li cō
gregati in cunctas deinceps gn̄a
cōnes populi iſrl'. Ca.xi.
Anno quarto regnātibꝫ ptho
lomeo ⁊ cleopatra. attulerūt
doſitheus q̄ ſe ſacerdotē ⁊ leuitici
generis ferebat ⁊ ptholomeꝰ filiꝰ
eius hāc epiſtolā phurim quaꝫ
dixerūt interp̄tatū ēē liſimachuꝫ
ptholomei filium i ih'rl'm Hocqꝫ
p̄ncipiū erāt in edicōne vulgata
qd nec in hebreo nec apud vllū
fertur interp̄tuꝫ. Anno ſecūdo re
gnāte artaxerxe maximo. p̄ma
die mēſis niſan vidit ſōniū. mar
docheꝰ filiꝰ iairi filij ſemei. filij cis
de tribu beniamin. homo iudeꝰ q̄
habitabat i vrbe ſuſ vir magnꝰ
⁊ inter p̄mos aule regie. Erat āt
de eo numero captiuoꝝ q̄s tran
ſtulerat nabuchodonoſor rex ba
bilonis de iheruſalē cū iecoma re
ge iuda ⁊ hoc eius ſōniū fuit Ap
paruerūt voces ⁊ tumultus. toni
trua ⁊ terre motus ⁊ cōturbacio
ſup terrā ⁊ ecce duo drācones ma
gni paratiqꝫ ɔtra ſe in preliū ad
quorū clamorē cūcte ɔcitate ſunt
nacōnes. ut pugnarēt ɔtra gētē
iuſtoꝝ. Fuitqꝫ dies illa tenebrā
rū ⁊ diſcriminis tribulacōis ⁊ an
guſtie ⁊ ingēs formido ſup terraꝫ
Cōturbataqꝫ ē gēs iuſtorū timē
tium mala ſua ⁊ preparata ad mor
tē Clamauerūtqꝫ ad deū ⁊ illis vo
ciferantibꝰ fōs paruus creuit in
fluuiū maximū ⁊ in aquas pluri
mas redūdauit. Lux ⁊ ſol ortꝰ ē
⁊ humiles exaltati ſūt ⁊ deuorauē
rūt inclitos. Quod cum vidiſſet
mardocheus ⁊ ſurrexiſſet de ſtratu

cogitabat ꝗd deꝰ facere vellet et
fixum hēbat in aīo ſcire cupiens
ꝗd ſignificaret ſōniū· ¶ Ca·xij·
Morabat̄ autē eo tpe in aula
regis cū bagatha et thara
eunuchis regis q̄ ianitores erant
palacij· Cūq3 intellexiſſ3 cogitaci
ones eoꝝ ⁊ curas diligētiꝰ ꝑuidiſ
ſet: didicit ꝙ conarent̄ in regē ar
tarxerſen manꝰ mittē ⁊ nūciauit
ſup eo regi· Qui de vtroq3 habita
q̄ſtione confeſſos iuſſit duci ad
mortē· Rex āt qđ geſtū erat ſcrip
ſit in cōmentarijs· Sz ⁊ mardochē
us rei memoriā litteris tradidit·
Precepitq3 ei rex ut in aula pala
cij moraret̄ datis ei ꝓ delacōe mu
neribꝰ· Amā vero filiꝰ amadathi
bugeꝰ eāt glorioſiſſimꝰ corā rege
⁊ voluit nocere mardocheo ⁊ ꝑplo
eiꝰ ꝓ duobꝰ eunuchis regis q̄ fu
erāt interfecti· Hucuſq3 ꝓhemiū·
Que ſequuntur in eo loco poſita
erāt vbi ſcriptū eſt in volumie: et
diripuerunt bona vel ſbſtantias
eoꝝ· Que in ſola vulgata edicōe
repimꝰ· Epl'e āt hoc exēplar fuit·
Rex maximꝰ artax ¶ Ca·xiij·
xerſes ab india vſq3 ethio
piā centūuigintiſeptē ꝓuinciaꝝ
p̄ncipibꝰ ⁊ ducibꝰ q̄ eiꝰ iꝑio ſub
iecti ſunt: ſalutē· Cū plurimis gēti
bꝰ iperarē ⁊ vniuerſū orbem mee
dicōni ſubiugaſſem: volui neq̄q̄
abuti potētie magnitudie· ſ3 clem
tia ⁊ lenitate gubernare ſubiectos
ut abſq3 vllo terrore vitā ſilētio
tranſigētes: optata cūctis morta
libꝰ pace fruerētur· Querēte autē
me a cōſiliarijs meis quō poſſet
hoc impleri: vnꝰ q̄ ſapientia ⁊ fide
ceteros p̄cellebat ⁊ erat pꝰ rēgē
ſecūdꝰ aman nomine: indicauit
mihi in toto orbe terrarū populū
eſſe diſpſū q̄ nouis vtēter legi
bus ⁊ contrā oīum gentiū cōſue
tudinē faciens· regū iuſſa ꝯtem
neret ⁊ vniuerſarū cōcordiā na
cionū ſua diſſenſione violaret·
Quod cū didiciſſemꝰ vidētes vnā
gentem rebellē aduerſus ōne ho
minū genꝰ ꝑuerſis vti legibꝰ: no
ſtriſq3 iuſſionibꝰ contraire et tur
bare ſbiectarū nob' prouinciarū
pacem atq3 concordiā: iuſſimꝰ ut
quoſcūq3 aman qui ōibꝰ ꝓuin
cijs prepoſitus ē ⁊ ſecundꝰ a rege
⁊ quē patris loco colimꝰ monſtrā
uerit cū coniugibꝰ ac liberis dele
antur ab inimicis ſuis nullꝰq3 eo
rū miſereatur· quartadecima die
duodecimi menſis adar āni pſē
tis: ut nepharij hōīes vno die
ad inferos deſcēdentes: reddant i
pio noſtro pacē quā turbauerāt
Hucuſq3 exemplar epiſtole Que
ſequūtur pꝰ eum locū ſcripta re
peri vbi legitur: pergēſq3 mardo
cheꝰ fecit ōīa que ei mādauerāt
heſter· nec tamē habētur in hebra
ico ⁊ apud nullū penitus ferūtur
interpretū· Mardocheꝰ autē depre
catꝰ eſt dn̄m: memor omniū ope
rū eiꝰ ⁊ dixit· Dn̄e domine rex ōi
potens· in dicōne enim tua cūcta
ſunt poſita ⁊ non ē qui poſſit tue
reſiſtere voluntati ſi decreueris ſal
uare iſrahel· Tu feciſti celū et ter
ram ⁊ quicquid celi ambitu cōtie
tur· dominꝰ ōium es nec eſt qui
reſiſtat maieſtati tue· Cuncta no
ſti ⁊ ſcis quia non pro ſuperbia ⁊
ꝯtumelia ⁊ aliqua glorie cupidi
tate feceri hoc ut nō adorarē amā

ſupbiſſimū. libenter em̄ ꝓ ſalute
iſrahel etiā veſtigia pedū ei⁹ deoſ
culari paratus eſſem ſʒ timui ne ho
norē dei mei trāſferrē ad hoīem
⁊ ne quenꝗ̄ adorarē excepto deo
meo. Et nūc dn̄e rex deus abrahā
miſerē ꝑpli tui qꝛ volūt nos inimi
ci noſtri ꝑdere ⁊ hereditatē tuā de
lere. Ne deſpicias ꝑtē tuam quā re
demiſti tibi de egipto. Exaudi dep̄
cacōez meā ⁊ ꝓpici⁹ eſto ſorti ⁊ fu
niculo tuo ⁊ ꝯuerte luctū noſtrū
in gaudiū. ut viuētes laudemus
nomē tuū dn̄e ⁊ ne claudas ora
canētiū te. Oīs qȝ iſrahel pari mē
te ⁊ obſecracōe clamauit ad do
minū eo ꝙ eis certa mors impen
deret. ¶ Capitulū. xiiii.

Heſter qȝ regina ꝯfugit ad do
minū pauēs periculū qđ im
minebat. Cūqȝ depoſuiſſet veſtes
regias. fletib⁹ ⁊ luctu apta īdumē
ta ſuſcepit ⁊ ꝓ vngētis varijs ci
nere ⁊ ſtercore impleuit caput ⁊
corp⁹ ſuū humiliauit ieiunijs oīa
qȝ loca in quibȝ an̄ letari ꝯſueue
rat crinū laceracōne ꝯpleuit. Et
dep̄cabat̄ dn̄m deū iſrl̄ dicēs. Do
mine mi q̄ rex noſter es ſol⁹ adiu
ua me ſolitariā ⁊ cui⁹ p̄ter te nul
lus auxiliator ē alius. Periculū
meū in manib⁹ meis ē. Audiui a
pr̄e meo ꝙ tu dn̄e tuliſſes iſrahel
de cūctis gentib⁹ ⁊ pr̄es noſtros
ex oībus retro maioribȝ ſuis. ut
poſſideres hereditatē ſempiternam
feciſtiqȝ eis ſicut locut⁹ es. Pecca
uim⁹ in ꝯſpectu tuo ⁊ idcirco tr̄di
diſti nos ī man⁹ inimicoꝝ nr̄oꝝ.
Coluim⁹ em̄ deos eoꝝ. Iuſtus es
dn̄e Et nūc nō eis ſufficit ꝙ duriſ
ſima nos oꝑmūt ſeruitute ſed
robur̄ manuū ſuaꝝ ydoloꝝ potē
cie deputātes volūt tua mutare ꝓ
miſſa ⁊ delē hereditatē tuā ⁊ clau
dere ora laudāciū te atqȝ extīgue
re gloriā tēpli ⁊ altaris tui ut ape
riāt ora gentium ⁊ laudēt ydolo
rū fortitudinē ⁊ predicēt carnalē
regē in ſempiternū. Ne tradas dn̄e
ſceptrū tuū hijs q̄ nō ſūt. ne ride
ant ad ruinā noſtrā ſʒ ꝯuerte ꝯſi
liū eorū ſup eos ⁊ eū qui ī nos ce
pit ſeuire diſperde. Memēto dn̄e
⁊ oſtēde te nob̄ in tēpore tribula
cionis nr̄e ⁊ da mihi fiduciā dn̄e
rex deorū ⁊ vniuerſe poteſtatis tri
bue ſermonē ꝯpoſitū in ore meo
in ꝯſpectu leonis ⁊ trāſfer cor illi⁹
in odiū hoſtis noſtri ut ⁊ ipſe pere
at ⁊ ceteri qui ei ꝯſētiūt. Nos aūt
libera in manu tua ⁊ adiuua me
nullū aliū auxiliū habentē niſi te
dn̄e. q̄ habes oīm ſciētiā ⁊ noſti
qꝛ oderim gloriā iniquorū ⁊ dete
ſter cubile incircūciſoꝝ ⁊ oīs alie
nigene. Tu ſcis neceſſitatē meam
~~meā~~ ꝙ abhominer ſignū ſupbie
⁊ glorie mee qđ ē ſup caput meū
in diebus oſtētacionis mee ⁊ de
teſter illud q̄ſi pānū mēſtruate
⁊ nō portē in dieb⁹ ſilencij mei et
qꝛ nō comederim ī mēſa amā nec
mihi placuerit ꝯuiuiū regis ⁊ nō
biberim vinū libaminū ⁊ nunꝗ̄ le
tata ſit ācilla tua ex q̄ huc trāſla
ta ſū vſqȝ in preſentē diē niſi in te
dn̄e deus abrahā. Deus fortis ſu
per omēs exaudi vocē eorū q̄ nul
lam aliā ſpem habēt ⁊ libera nos
de manu iniquoꝝ et erue me a ti
more meo. Hecqȝ audita repei in
edicōe vulgata. ¶ Ca. xv.

ET mādauit ei haut dubiū

quin heſter mardocheꝰ ut ingrede
retur ad regem ut rogaret ꝓ ꝑplo
ſuo ⁊ ꝓ pr̃ia ſua. Memorare inq̃t
dieꝝ humilitatis tue q̄uo nutri
ta ſis in manu mea. qꝛ aman ſecū
dꝰ a rege locutus ē cō̃ nos i mor
tem ⁊ tu inuoca dominū ⁊ loquē
regi ꝓ nobis ⁊ libera nos de mor
te. Necnō ⁊ iſta que ſubdita ſunt
die autē tercō depoſuit veſtimēta
ornatus ſui ⁊ circūdata eſt gloria
ſua. Cūq; regio vulgeret habitu
⁊ inuocaſſꝫ ōium rectorē et ſalua
torē deum aſſumpſit duas famu
las ⁊ ſup vnā quidē innitebatᷣ q̄
ſi pre delicijs ⁊ nimia teneritudīe
corpus ſuū ferre nō ſuſtinēs. alte
ra autē famularū ſequebatᷣ domi
naꝫ defluentia in humū indumē
ta ſuſtentās. Ipſa autē roſeo colo
re vultū ꝑfuſa ⁊ gratis ac nitenti
bꝰ oculis triſtem celabat aīm et
nimio timore cōtractū. Ingreſſa
igitᷣ cuncta per ordinē oſtia ſtetit
cō̃ regem vbi ille reſidebat ſuper
ſoliū regni ſui: indutus veſtibꝰ re
gijs auro q; fulgēs ⁊ precōſis la
pidibꝰ eratq; terribilis aſpcū Cū
q; eleuaſſꝫ facieꝫ et ardētibꝰ ocul
furorē pectoris indicaſſet regina
corruit ⁊ in pallorē colore mutato
laſſum ſup ancillulā ēclinauit ca
put. Conuītiq; deꝰ ſpm̄ regis i mā
ſuetudinē ⁊ feſtinꝰ ac metuēs exi
liuit de ſolio ⁊ ſuſtentās eā vlnis
ſuis donec rediret ad ſe hijs v̄bis
blādiebatᷣ. Quid habes heſter.
Ego ſū frē tuꝰ noli metuē. Nō mo
rieris Nō eī ꝓ te ſed ꝓ omnibꝰ hec
lex ꝯſtituta eſt. Accede igitᷣ ⁊ tāge
ſceptrū. Cūq; illa reticēt tulit au
reā virgā ⁊ poſuit ſup collū eiꝰ et

oſculatꝰ eſt eaꝫ ⁊ ait. Cur mihi nō
loqueris. Que rn̄dit. Vidi te do
mine q̄ſi angelū dei ⁊ cōturbatū
eſt cor meū pre timore glorie tue.
Valde eni mirabilis es domīe et
facies tua plena ē graciaꝝ. Cūq;
loq̄retur rurſus corruit ⁊ pene ex
animata ē. Rex autē turbabatᷣ et
ōnes miniſtri eiꝰ cōſolabantᷣ eū.
Exemplar ep̄le regis artaxerſis
quā ꝓ iudeis ad totas regni ſui ꝓ
uincias miſit qḋ ⁊ ipſū in hebrai
co volūie nō hētur. ¶ Ca. xvi.
REx magnꝰ artaxerſis ab in
dia vſq; ethiopiaꝫ centūvi
gintiſeptē ꝓuīciaꝝ ducibꝰ ac pri
cipibꝰ qui noſtre iuſſiōi obediūt
ſalutē dicit. Multi bonitate princi
pū ⁊ honorē qui in eos collatꝰ eſt
abuſi ſunt in ſupbiaꝫ ⁊ nō ſolū ſb
iectos regibꝰ nitūtur opprimē. ſed
datam ſibi gloriaꝫ nō ferētes i ip
ſos qui dederūt moliūtur inſidias
Nec cōtenti ſūt gracias nō agere
bn̄ficijs et hūanitatis in ſe iura
violare. ſed dei q; cuncta cernētis
arbitrātur ſe poſſe fugere ſētētiā.
Et i tātū veſanie ꝓrupērūt ut eos
qui credita ſibi officia diligenter
obſeruant ⁊ ita cuncta agunt ut
ōniū laude digni ſint: mendacio
rū cuniculꝰ conētur ſbuertere duꝫ
aures pn̄cipū ſimplices ex ſua na
tura alios eſtimātes callida frau
de decipiūt. Que res ⁊ ex veteribꝰ
ꝓbatur hiſtorijs et ex hijs que
gerūtur quotidie q̄uo malis q̄rū
dā ſuggeſtiōibꝰ regū ſtudia deꝓ
uentᷣ. Vnde ꝓuidēdū ē paci ōniū
ꝓuinciaꝝ. Nec putare debetis ſi di
uerſa iubeamꝰ ex animi noſtri ve
nire leuitate. ſed pro qualitate et

⁊ neceſſitate tēpoꝝ . ut reipublice
poſcit vtilitas ferre ſētētiaȝ . Et ut
manifeſtiꝰ qđ dicimus intelliga
tis . aman filiꝰ amadathi ⁊ aīo ⁊
gente macedo alienuſq3 a pſaꝝ
ſāguine ⁊ pietatē nr̄aȝ ſua crudeli
tate cōmaculans . pegrinꝰ a nob̄
ſuſceptꝰ eſt ⁊ tātaȝ in ſe expertus
humanitatē ut pater nr̄ vocaretur
⁊ adoraret̄ ab oīb3 poſt regē ſecun
dus q̄ in tātuȝ arrogātie tumorē
ſublatꝰ ē ut regno priuare nos nī
teret̄ ⁊ ſpū . Nā mardocheū cuiꝰ fi
de ⁊ beneficijs viuimꝰ ⁊ ꝯſortem
regni noſtri heſter cū omni gente
ſua nouis q̄buſdā atq3 inauditis
machinis expetiuit in mortē hoc
cogitās ut illꝭ interfectis inſidia
ret̄ noſtre ſolitudini ⁊ regnū pſa
rū trāſferret in macedonas . Nos
āt a peſſimo mortaliū iudeos ne
ci deſtinatos . ī nulla penitꝰ culpa
repimꝰ ſed ecōtrario iuſtis vten
tes legib3 ⁊ filios altiſſimi ⁊ maxi
mi ſemperq3 viuētis dei cuius benefi
cio ⁊ patrib3 nr̄is ⁊ nob̄ regnū ē
traditū ⁊ vſq3 hodie cuſtoditur .
Vn̄ eas lr̄as quas ſub noīe nr̄o
ille direxerat ſciatis eſſe irritas .
Pro quo ſcelere an̄ portas huius
vrbis id ē ſuſis ⁊ ipſe q̄ machina
tus ē ⁊ oīs cognacio eiꝰ pendet ī
patibulis nō nob̄ ſ3 deo reddente
ei qđ meruit . Hoc aūt edictū qđ
nūc mittimꝰ in cūctis vrbib3 ppo
nat̄ . ut liceat iudeis vti legibꝰ ſu
is quibꝰ debetis eē ādminiculo ut
eos q̄ ſe ad necē eorū parauerāt
poſſint interficere terciadecīa die
menſis duodecimi q̄ vocat̄ adar .
Hāc enī diē deꝰ oīpotens meroris
⁊ luctus eis vertit in gaudiū . Vn̄
⁊ vos inter ceteros feſtos dies .
Hāc habitote diē ⁊ celebrate eā
cū omī leticia ut ⁊ ī poſteꝝ ꝯgnoſ
cāt̄ omnes qui fideliť pſis obediūt
dignā p fide recipere mercedē quī
aūt inſidiāt̄ regno eorū perire p
ſcelere . Oīs aūt puincia ⁊ ciuitas
q̄ noluerit ſollēnitatis huiꝰ eſſe
pticeps gladio et igne pereat et
ſic deleat̄ ut nō ſolū hoīb9 ſ3 etiaȝ
in via beſtijs ſit in ſempiternū p
exēplo ꝯtēptꝰ ⁊ inobediētie .

¶ Explicit liber heſter . Incipit
prologus in Job ſcđm trāſ
lacōnem ſeptuaginta .

Cogor per ſingulos
ſcripture diuine li
bros aduerſarioꝝ
rn̄dere maledictis q̄
interp̄tacōē meam
reprehenſionē ſeptuaginta inter
pretū criminant̄ q̄ſi nō ⁊ apđ gre
cos aquila ſimmachꝰ ⁊ theodo
cion . vel verbū e verbo vel ſenſuȝ
e ſenſu vel ex vtroq3 ꝯmixtū ⁊ me
die tēperatū genꝰ trāſlacōnis ex
preſſerint ⁊ oīa veteris inſtrumē
ti volumina origenes obelis aſte
riſciſq3 diſtinxerit quos vl̄ addi
tos vel de theodocōe ſūptos trāſ
lacioni antiq̄ inſeruit pbās defu
iſſe qđ additū ē . Diſcant igit̄ ob
trectatores mei recipe in toto qđ
in ptib3 ſuſceperūt aut interp̄taci
onem meā cum aſteriſcis ſuis ra
dere . Neq3 enī fieri pōt ut q̄s plurā
intermiſiſſe ꝯſpexerint . nō eoſdeȝ
etiā in quibuſdam erraſſe fateā
tur . p̄cipue in iob cui ſi ea q̄ ſub
aſteriſcis addita ſūt ſubtraxeris